

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Gelijkheidsmonument/artikel 1 Kunstwerk

Datum: 15 juli 2024

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. De motie voor een Gelijkheidsmonument inhoud te geven door het college de opdracht te verstrekken een artikel 1 Kunstwerk te realiseren;
2. Het procesvoorstel artikel 1 Kunstwerk (Bijlage 3) vast te stellen;
3. Akkoord te gaan met de voorgestelde besteding van de in de perspectiefnota beschikbaar gestelde middelen.

Aanleiding

De raad heeft in juli 2021 een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen te komen met een procesvoorstel voor een Gelijkheidsmonument (Bijlage 1: Motie 11 21 61958).

Toelichting

In vervolg op de motie van de raad hebben er in 2022 en 2023 gesprekken plaatsgevonden met initiatiefnemers en een klankbordgroep bestaande uit maatschappelijke organisaties. Een beschrijving daarvan en een toelichting op de vragen uit de motie vindt u in Bijlage 2.

Met de input van de (eerder betrokken) klankbordgroep en die van de Kunstkring Wijchen, formuleerden we de kunstopdracht en de criteria. Dit heeft geleid tot het Procesvoorstel in Bijlage 3 dat met de Kunstkring Wijchen is afgestemd.

Het voorgenomen proces voor het realiseren van het monument is uitgewerkt. De daarbij behorende kosten zijn ook inzichtelijk gemaakt, deze bedragen € 82.000. Inmiddels is via de Perspectiefnota rekening gehouden met aangegeven benodigde middelen voor realisatie van het artikel 1 Kunstwerk

De agendacommissie Wijchen verzocht ons u een inhoudelijk en financiële voorstel ter besluitvorming voor te leggen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
08-07-2021	Raadsbesluit waarin Motie 11 (nr 21 61958 ingediend bij de Perspectiefnota 2021 Wijchen) is aangenomen.

Gewenst resultaat

Een raadsbesluit over de uitwerking van motie 11 getiteld Gelijkeidskunstwerk/-monument (aangenomen tijdens de behandeling van de perspectiefnota 2021 Wijchen).

Argumenten

1.1 Artikel 1 Grondwet is een duidelijk begrip en maakt een afgebakende kunstopdracht mogelijk

In de kern is gelijkheid een begrip wat voor iedereen wat anders betekent. Dit komt de herkenbaarheid en uitvoerbaarheid van een monument of kunstwerk niet ten goede. Een meer concrete aanduiding is daarom gewenst. De focus willen we daarom leggen op de verbeelding van artikel 1 van de Grondwet. In een overleg met raads- en commissieleden in november 2023 is deze denkrichting aangekaart.

1.2 De Kunstkring Wijchen wordt in de gelegenheid gesteld om actief deel te nemen.

De Kunstkring Wijchen is voor ons een belangrijke, deskundige partner bij kunst gerelateerde kwesties. De organisatie gaf na de startsessie voor een Gelijkeidsmonument in februari 2022 aan vanwege de complexiteit van de opgave verder niet inhoudelijk betrokken te kunnen zijn. Door de herziene formulering van de opdracht met de verwijzing naar artikel 1 Grondwet, is zij hiertoe wel in staat.

1.3 Ook zonder een monumentfunctie, verdient het gevraagde een zichtbare uiting in de openbare ruimte

- Het kán mogelijk uitgroeien tot een monument, een plek voor (h)erkenning, verwondering, stille tochten of vieringen. Gelijkeid en artikel 1 gaan over iedereen en is voor iedereen. Dit is een kracht, maar het heeft daardoor ook een algemeen karakter. Of het ook een regionale of provinciale betekenis zal krijgen is niet te sturen en zal zich op eigen wijze ontwikkelen.
- Publiektoegankelijke kunst levert ook een positieve bijdrage aan de beleving van de openbare ruimte en verhoging van de sociale sfeer. Een dergelijk kunstwerk komt het best tot zijn recht op een centrale plek in onze gemeente. Een die goed bereikbaar is en waar het werk goed zichtbaar is. We denken daarbij aan een locatie rondom het Wijchens centrum.

2.1 Het procesvoorstel is vanuit een brede vertegenwoordiging tot stand gekomen waardoor er een stevig draagvlak is

In 2022 hebben er gesprekken plaatsgevonden met de initiatiefnemers, toenmalige burgermeester en een klankbordgroep bestaande uit maatschappelijke organisaties (vertegenwoordigers van het 4 mei Comité, Amnesty International, COC, antidiscriminatievoorziening Vizier). Eind 2023 en in 2024 werkten we ook samen met de Kunstkring Wijchen en ontvingen adviezen. We vertrouwen op haar deskundigheid en op de professionaliteit van de kunstcommissie. De input van de brede klankbordgroep en van de Kunstkring Wijchen verwerkten wij in de criteria en kunstopdracht in het procesvoorstel.

3.1 Voor de uitwerking van het procesvoorstel zijn extra middelen nodig

Voor dit nieuwe beleidsinitiatief is € 82.000 aan investering nodig. In de Perspectiefnota 2024 is dit al opgenomen. We verzoeken de raad om de realisatie van het kunstwerk financieel mogelijk te maken en te borgen in de begroting 2025 en 2026. Alleen dan kan het proces zoals beschreven in het procesvoorstel doorgang vinden en kan de Kunstkring Wijchen daadwerkelijk starten.

Tegenargumenten en risico's**1.1 Welk impact het kunstwerk zal hebben is onzeker**

Hoe de boodschap van artikel 1 Grondwet tot uiting komt in het kunstwerk, of dit in de smaak valt bij de aanschouwer en of het bijdraagt aan de bewustwording is onzeker. De betekenis zit in de positieve kernwaarde van artikel 1 Grondwet, deze verdient een kunstzinnige uiting in onze publieke openbare ruimte. We staan immers voor een inclusieve samenleving. Publiektoegankelijke kunst levert ook een positieve bijdrage aan de beleving van de openbare ruimte en verhoging van de sociale sfeer. Per definitie brengen kunstzinnige uitingen iets te weeg, en dat is juist de kracht ervan. Verder zijn, zoals aangegeven, de voorwaarden aanwezig om te komen tot een gedragen kunstuiting.

Financiële gevolgen

In 2021 is via de meircirculaire door het Rijk extra middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor het versterken van de gemeentelijke anti-discriminatie. Dit was in de begroting 2024 structureel verwerkt via een stelpost ad. € 19.000. De afgelopen jaren zijn deze middelen (deels) overgeheveld, waardoor de stelpost in 2024 € 39.700 bedroeg. Via de Perspectiefnota 2024 hebben we de budgetten herverdeeld volgens onderstaande tabel:

Jaar	Budget kunstwerk
2024	€ 14.500
2025	€ 37.500
2026	€ 30.000

In 2024 verstrekken we vergoedingen voor de uitgewerkte ontwerpen, de Kunstkring en de selectiecommissie.

In 2025 verwachten we de materiaalkosten kunstwerk, legeskosten omgevingsvergunning.

In 2026 besteden we het budget aan het honorarium voor de kunstenaar en additionele kosten voor de gemeente.

De budgetaanvraag voor het realiseren van het kunstwerk en het vrijvallen van de stelpost zijn verwerkt in de Perspectiefnota 2024.

De structurele onderhoudskosten ramen we op € 250, gezien het geringe bedrag stellen we voor om dit te verwerken in de volgende herijking van het meerjaren onderhoudsplan.

Communicatie/uitvoering of Vervolgstappen

De Kunstkring Wijchen wordt van uw besluit de hoogte gesteld. Bij accordering kunnen de stappen conform het procesvoorstel worden uitgevoerd.

Inwonersparticipatie

Met de gevoerde overleggen met de klankbordgroep en de initiatiefnemers van de motie menen we een brede vertegenwoordiging te hebben gerealiseerd.

In de uitvoering van het procesvoorstel nemen kunstenaars van de longlist deel aan de inspiratiesessie, dit is een ontmoeting met (een afvaardiging van) de inclusiewerkgroep Wijchen.

Afhankelijk van de uiteindelijke locatie, zullen de direct omwonenden betrokken worden.

Geheimhouding Nvt**Voorstel**

Adviseurs financiën, beheer & onderhoud, kunst & cultuur, anti-discriminatie, inkoop, subsidies zijn akkoord.